

ARTUR BUIXENS.

Reparteix de folletí ELS POBRES
MENESTRALS (VII plech de 16
pàgines) y L'ASSUMPCIÓ DE
HANNELE MATTERN (VII plech
de 8 pàgines).

15 CÈNTIMS

Artur Buxens

Veusaquí un actor que, després de representar teatre castellà durant molts anys, comensa avuy per dedicarse ab gran amor a les obres escèniques catalanes.

L'Artur Buxens, ha sigut molt temps y es encara, l'ànima del teatre melodramàtic popular. Al *Paralelo* es conegut de tothom per les seves campanyes sensorials y sorolloses.

L'Artur Buxens ja es home d'edat y experiència; te un domini perfecte de les taules y coneix al públich extraordinaria y sapientment.

L'Artur Buxens no es un actor que prometi; l'Artur Buxens ha promès y ha donat. Els llores que en nits memorables ha conquerit, son meritoris y altament decoratius. Y el públich de melodrama remembrará anys y anys la figura airosa de l'Artur Buxens.

Altre home, gaudint d'una tant remarcable popularitat, y entrant ja al temps madur en que les situacions y professions—aixís com els gustos y les habituds—prenen consistència, s'hauria crehuat de brassos davant tota cosa nova, tencantse dintre un cercla normal, reposat y digne.

L'Artur Buxens no ha pas fet això. L'Artur Buxens, l'estiu passat, sentí un fort impuls de extralimitació, y prenent gran fè y coratge, inaugurà una campanya de teatre de la terra. Representà *La Morta*, *Terra Baixa*, *Els vells*, *Les Garcies*, *El mistich*, etc. etc., Grans triomfs obtinguts en el teatre Modern de Gracia, nova forsa varen donarli y nova fè. L'Artur Buxens va sentir una gran alegria y un fort contentament. Fins que, agraït y esperansat, ha vingut ara a entrada d'hivern, a instal·lar-se en el «Teatro Arnau» del *Paralelo*, ahont donarà tots els matins festius representacions d'obres mestres catalanes.

Benvingut sigui al nostre teatre l'Artur Buxens, actor meritíssim y exemplar, home de cor y de paraula, educador del *Paralelo* y català de bona arrel!

L'escàndol dels drets de propietat intel·lectual

Segueixen els abusos de les societats catòliques.

—A Olot.—A Gracia.

M'escriuen d'Olot:

«El Centre Catòlich d'Olot anuncia pera el dia 8 *La Creu de la Masia*, sense dir l'autor y ab el següent repart: *Quirse, Roch, Dn. Anton, Valentí, Andreu, Dn Miquel, Pere, Marsal, Batlle*.

»*La Creu de la Masia* d'en Pitarra porta aquest repart: *Marguerida, Francisca, Roch, Don Anton, Don Miquel, Valentí, Andreu, Peret, Mosso, Batlle*.

»Recomano a *Una víctima* que m'enteri de si hi ha dues *Creus de la Masia*.

Home, jo li diré: tant com de la masia, potser no. Lo que hi ha es una altra creu, que es la que solen carregar els autors de qui s'espantlen les obres.

A la Cort Angèlica de Sant Lluís Gonzaga, de Gracia, segueixen donant representacions de «El plet d'en Baldomero» sense dónes. Y l'altre dia varen prohibir als senyors Pere Boquet y R. Claveros, que'n parlessin l'un a *L'Escón* y l'altre a *DE TOTS COLORS*.

Y ¿may dirien per què? Perque'ls autors, sino ho fan be, no s'envaneixin y si ho fan malament, no s'ofenguin de que'ls ho diguin.

Mirin, senyors: jo de vostès, lo que faria, fora deixar de fer comedia y no abusar dels pobres autors, fentlos una mala fa-

ma que a voltes no's mereixen. Una obra escrita ab dames, si algú treu aquestes, ha de resultar dolenta per forsa. Y la gent que la veu sense tenir en compte la mutilació, per forsa ha de tenir a l'autor per dolent. Ab lo qual, si be ho miren, se comet un pecat contra'l manament de la Lley de Deu que prohibeix aixecar falsos testimonis.

Si tantes ganes tenen de fer comedia ¿per què no demanen al senyor Baró, del *Brusi*, que'ls ne fassi alguna expressament? Aixís conseguïrien dues coses: tenir produccions *ad hoc* y disminuir la producció barònica als teatres públichs.

¿Accepten la idea?

Donchs els la dono de franch.

Una víctima

L'Art dels Detectives moderns

El misteri que ha envolcallat y que envolcalla encara l'obra del terrorisme a Barcelona y les sensacions y discussions acalorades a que'l mat-ix ha donat lloch contra la policia espanyola, per sa ineptitud tan vergonyosa com ridicolament arrogant a voltes, ens porten a extreure d'una notable revista francesa les següents notes que poden servir de lliçó als jutges y policies d'aquesta terra, que tant s'enfaden quan ab tanta de rahó se'ls diu que ni pe'l forro coneixen les beceroles de l'art d'indagar y descobrir que, en altres pahissos, s'exerceix a la perfecció per la deguda seguretat dels ciutadans. Aprenguin aquells senyors, que'ls podrà esser ben útil de lo que diu Mr. Romme en son article titulat *L'Art dels Detectives moderns*.

A redòs de la medicina legal, els assumptes de policia han arribat a penetrar fins als camps austers de la literatura mèdica. Aixís s'explica que Mr. Ber-

cher, en sa tesi de doctorat, establís fa poch, un curiós paralelisme entre'l metge que cerca'l diagnòstich y el detective que segueix una pista o trasquera! A primera vista, diriem que la comparansa es un xich capriciosa. Però, realment l'analogia existeix.

Efectivament en medicina, molt sovint se dona'l cas de que la malaltia, per comptes de produhir una serie de símptomes clàssichs, se manifesti per un o dos signes d'interpretació difícil. Això basta, no obstant, al metge agut y observador, pera fer un diagnòstich exacte de l'afecció que tracta de descobrir. La situació del detective es també igual quan, per tot indici, sols troba en el lloch del crim un botó, per exemple, un trossot de roba o un mocador sense inicials. Si també es agut y observador, molt sovint ne tindrà prou pera arribar a endevinar les peripecies del drama y agafar al culpable. Lecoq, en les noveles de Gaborian, Sherlock en les de Conan Doyle, Dupin en el célebre conte d'Edgar Poe son altres tants exemples de policies destres. Tots aquets tipus son indubtablement presos del natural; car basta fullejar revistes de medicina pera trobarhi molts fets autèntichs de la mateixa lley. Pel cas, permèttissens resumirne alguns.

I

No fa molt que a l'administració de correus de Lausanne, se va rebre d'Italia un plech de valors declarats contenint mil franchs. Quan el destinatari va obrir-lo n hi trobà a faltar quatre cents, y en el sobre no's veyia la més mínima senyal de fractura. Instruït expedient sense'l menor resultat positiu y quan se pensava ja en sobressehirlo, un detective va demanar que li deixessin examinar el sobre. Passantlo pel flam, va descobrir un petit regruix de goma en un sagell enganxat a cavall de les dues tanques del plech. Com qu'aquest sagell era timbrat a Lausanne, resultava donchs evident que'l plech havia sigut obert. Ja circumscriu així'l camp d'investigació, poch trigà en esser descobert el ver culpable.

Farà uns vint anys, que a Lyó, varen trobar un día una bagassa escanyada al seu pis. A la part inferior del coll presentava l'emprenta de cinch ditades, quatre a l'esjuerra y una més grossa, a

la dreta. El policia encarregat de l'enquesta, intrigat per la disposició un xich irregular que presentaven les ditades, probà d'aplicarhi's seus dits y no'n sortí sino rebrilcant moltíssim al sen index. El criminal, donchs, havia de tenir aqueix dit malfet. En efecte, entre'ls sospitosos se'n trobà un que tenia l'index de la mà dreta esguerrat per un accident. Un cop empresonat confessà sa culpa.

No deix d'esser curiós també el com procedí un policia belga pera aixampar l'assessí d'una dona que's trobà morta en un poblet. L'únich indici qu'havia pogut arreplegar en la habitació de la víctima, era un cilindre de cendra de cigarret, damunt la taula. El policia, que era fumador, va conèixer que aqueixa cendra era de tabach algerí. Tractantse d'un article de poch consum allí, l'estanquera va poguer indicar un individu a qui, el dia abans, havia venut un paquet de cigarrets algerins. Dues hores després el presunt autor era agafat y en la butxaca del jech se li trobava el paquet revelador.

Aqueixos exemples, que fàcilment podríem multiplicar molt, demostren suficientment quanta observació y agudesesa posa en joch un detective en la major part dels casos. Sempre ha sigut aixís y segueix sentse Impossible de negar, no obstant que com més va, més son els crims que no's descobren. De 1831 a 1835 el nombre d'aquets fou de 12.100. Seixanta anys més tard, de 1896 a 1900, en un mateix espai de cinch anys, el nombre arribà a esser vuyt vegades major, o sia de 92.025! Si l'agudesesa dels nostres policies no ha mimvat, com podrem donchs explicans això?

Molt fàcilment. Es que'l «sistema» dels criminals no es el d'allavores. Se pot dir que ha devingut científich, fins molt científich. Els criminals d'avuy manejen molt bé'l cloroforme, l'opi, la morfina. No es lluny el dia en que, renunciant al antiquat arsènich acudiràn potser a les toxines microbianes molt més segures y difícils de descobrir en el cadavre. Moltes y moltes vegades ha arribat a espalmar la perfecció de les eynes de certs lladrejots, sobre tot dels d'hotel. Molts fets demostren que tots aqueixos malfactors solen estar al corrent dels descobriments científichs; aixís se

recordarà un cas de robo realisat ab capsules de dinamita y que més recentment, a Marsella, va esser oberta la caixa d'un banch ab un soplet oxi-acetilènich, quan apenes feya un any qu'un enginyer havia inventat aqueix procediment de tallar ràpidament les planxes de ferro.

II

Ja's comprèn que si'l criminal, per un cantó, acut al descobriments científichs, la policia, a sa vegada hi acudi també. Els fets que cita Mr. Bercher respecte això ho proven bé.

Aixís, antiguament, quan se volia descobrir una falsificació ab raspadura, se tirava damunt de la que's sospitava, una gota d'aygua, que'l paper se bevia immediatament, si en efecte's dolia pel raspat de falta de cola, y al contrari, si no havia sigut rascat. Però aquest procediment primitiu, sobre no esser prou segur, oferia l'inconvenient de que'l document quedava deteriorat. Avuy basta fotografiarlo y en la proba, si ha sigut rascat, hi apareixen les taques o diferencies de tò que delaten totseguit la raspadura.

Hi ha també un altre procediment indicat anys enrera per Bertillon: el de passar un ferro calent pel revers del paper sospitos. El paper s'ennegreix y l'acaramelament de les substancies gomoses de la tinta fa ressaltar en negre lo que's raspat. Pel meteix sistema se logra fer reapareixe l'imatge latent de les lletres rascades, com succeheix en la fulla de paper blanch que s'ha posat en contacte ab l'escripta. Per això diu molt bé en Bertillon, que al estafeta no li basta arrencar del seu carnet els fulls acusadors; necessita fer desaparèixer fins els de blancor immaculada que estaven en contacte ab els altres.

La fotografia fa grans serveys fins per descobrir les falsificacions fetes ab procediments químicis. Sabut es que, en aquest cas, el falsificador acut als àcids y a solucions càustiques, que esborren lo que s'havia escrit ab tinta. El cambi de color que's produheix sempre en els troços abont tal s'es fet, molt sovint escapa a la simple vista; però en la proba fotogràfica se revela admirablement per la diferencia de tons.

En moltes causes ha figurat algun

document tirat al foch y qual contingut ha arribat a esser desxifrat sobre'l paper carbonisat; però això era molt difícil quan, en lloch d'un full, se'n trobaven molts. Avuy s'acut també a la fotografia. Se passa entre'ls dos primers fulls, separats degudament per medi d'una corrent d'ayre promoguda vèntant ab un cartó, un vidre de sulicient amplada. Un cop el primer full carbonisat està extès damunt del vidre, se'l aplanà bé y se'l fotografia, y fentho aixís, full per full, en poques hores s'obté el conjunt desitjat.

Una de les majors dificultats ab que topa sovint el jutge instructor consisteix en coneixer la naturalesa de les taques de sanch que dugui en el vestit el presunt assés. Abans les examinaven ab microscop y decidien segons l'aspecte dels glòbuls roigs, que es diferent en cada especie animal. Aquest procediment valia molt mentres la taca fos encara fresca; però quan ja estava seca, com que'ls glòbuls s'havien desformat, resultava inútil. Avuy se fa d'altra manera. Se renta la taca y se tiren algunes gotes de l'aygua ab que s'es fet el lavatge dins del xarigot específich d'un conill inoculat ab sanch d'home. Si aquella aygua enterboleix una mica el serum o xarigot, o be hi fa un pòsit molt fi, pot estarse absolutament segur de que la sanch examinada era de persona.

III

Es per demés ocios dir que un bon jutge, que un bon detective, han d'esser verament psicòlechs. Però psicologia y psicologia hi ha, y avuy es qüestió d'usar en els interrogatoris dels acusats certs mètodes de psicologia experimental. La que recomana y utilisa el profesor Münsterberg, està bassada en l'associació de idees. Heus aquí en què consisteix el seu procediment:

En un full de paper s'hi escriuen algunes paraules, unes indiferents d'altres que tinguen més o menys relació ab el delictu comès. Se presenta aquesta llista al acusat demanantli que la vagi llegint en veu alta, afegint a cada paraula les que se li acudin per relació ab ella. Veureu que per les indiferents no titubeja gens. A la paraula «tinta» per exemple, hi afegirà totseguit «papers», «plogma», «escriure», o altra cosa anàloga. Y

si es ignocent farà lo mateix al llegir les significatives. Al mot «punyal» afegirà sense pensarshi «sanch», «burxada», «cor». Però si es culpable, procurarà evitar ab gran cura els que tinguen relació ab el crim, o de prononciarlos, no ho farà pas sense haver abans reflectit, titubejant y al cap d'estona.

Aqueixa estona serà més o menys llarga, però hi serà sempre, y per apreciarla degudament, el professor Münsterberg ha inventat un petit aparell elèctric que's col·loca als llavis de la persona que un interroga. El tal aparell està fet de manera que'l més petit mohiment de llavis pera parlar, romp la corrent que, per l'altre cap mou una agulla o burja, que roda una esfera dividida en dècimes de segon. Un cop d'ull sobre aquet quadrant permet veure allavors el temps que pasa l'acusat en respondre als mots indiferents y als que tenen alguna significació precisa.

IV

També en lo que atany a l'identificació dels criminals s'han fet grans progressos.

L'idea d'utilisar per aquest efecte la petjada, no data pas d'ahir. Al principi s'acontentaven ab dibuixarles. Després ja preferiren amotllarles ab guix, ab goma laca, ab parafina o ab cera, y forsà vegades aqueix procediment donà grans resultats com se pot veure pel següent exemple que trech del professor Lacassagne:

A Allans el 1855 fou processat un incendiari anomenat Petit. Negava enèrgicament y anava ja a ser absolt, quan un dels testimonis feu observar al Tribunal que en el motllo de la petjada del incendiari s'hi notava un clotet corresponent a la planta del peu. Inmediatament feren descalsar al acusat y aplicar el seu peu al motllo. Al mateix lloch ahont se trobava'l clotet, en Petit hi tenia una verruga que hi coincidí perfectament. Va esser condemnat a mort y executat a Ruàn.

Però es a Bertillon a qui principalment se deu que l'identificació dels criminals sigui tota una ciencia, y una ciencia ben exacta. De dia en dia se perfecciona y entre ses adquisicions recents, se compta com una de les més cu-

rioses la dactiloscopia, es a dir l'identificació per les emprentes digitals.

Les ratlletes del palpissos dels dits y dels talons son en cada cas particular, tan característiques y personals com puguén serho la forma del nas y l'orella o el color dels ulls, y al ensemps tan inmutables, que's produeixen tal qual son, ab cremades y tot. Desde la formació de la mà abans de neixer fins a l'extrema vellesa, y aduch en el cadavre quan la putrefacció ha fet caure l'epidermis may cambien de nombre, de dibuix ni de disposició. Vegis, donchs, quina importancia no tenen pera l'identificació del individu.

La firma aquesta del criminal se desxifra tot seguit quan l'assessí ha fet l'imprudencia de deixar la marca sagnanta de ses mans estampada a les parets, mobles o robes. Basta fotografiarla. Si'l crim s'ha comés sens vesament de sanch, les marques de les mans del assessí son invisibles; més aixís y tot han d'existir en els mobles que aquet ha regirat, en els que haurà tocat. Com se faràn visibles? De diverses maneres.

Gracies a la capa de suhor que cobreix les mans, aquelles marques son sempre greixoses, y així un reactiu químic, una ruixada de nítrat de plata les revela en negre més o menys intens en les parets, mobles y fustes. A les que puga haverhi sobre'l vidre, se les fa ressortir per medi del àcid fluorhidrich. Tractantse de paper, no hi ha com empolsarlo de grafit, la mina de plom s'enganxa a les ralles greixoses dels dits y aquestes ressalten en negre sobre blanch. Si'l paper es fosch, en lloch de grafit, uns polsims de magnesia, y les ralles apareixeràn en blanch sobre negre. Revelades aixís les marques, se fotografien.

Pera identificar cadavres desfigurats pera una llarga estada al aygua, el professor Minovici ha inventat un procediment molt curiós. Comensa pera restituir els ulls al cadavre que no'n tingui, posant en les orbites buydes ulls artificials. Si'ls conserva però pansits, ingecta a cad'ull una petita quantitat de glicerina ab lo qual logra reinflarlos y tornarlos hi la brillantor de la còrnea. Passa després a revivificar la cara. Pera fer desaparèixer l'inflor y amoratament que presenta la dels ofegats, l'unta de vasellina, després de polsim de talch, y, per

fi, la renta lleugerament. Si això no basta, ab un bisturí li fa una incisió a la boca que va d'un pòmul a l'altre y ab una munyeca de cotó fluix va pitjant, pitjant la pell pera ferne sortir els gasos infiltrats en els teixits. Ja no manca sino tenyir els llavis ab una solució de carmí. La fotografia reproduceix. llavors exactament, la fisonomia qu'en vida tingué la víctima.

De procediments d'identificació se'n inventen cada dia, y un molt curiós també es el de que'ns parla'l professor Lacassaque en son Tractat de medicina legal:

Una noble de Polonia, la comtesa Kwilecki, fou acusada de substitució de criatura pera obtenir un heretatge vinculat. Els drethavents d'aqueix heretatge suposaven que la comtesa havia simulat un part y que'l nen que s'atribuía, havia sigut comprat a una Cecilia Meyer.

La causa, que seguia a Berlin, se presentava tan embrollada que'l Tribunal acudí al peritatge, d'un pintor y d'un metge, pera que examinessin, baix el punt fisiològich, la criatura, y diguessin a quina familia se semblava més a la Kwilecki o a la Meyer. Els pèrits van declarar en favor de la comtesa. En efecte, per la conformació de les orelles, per la forma de les celles y arrancada del nas y pel color dels ulls, el menut se semblava extraordinariament a la mare acusada, y ademés tenia la barbeta igual, que ses dues germanes, nenes de la comtesa. Y aquesta fou absoluta.

Els pochs exemples citats demostren a abastament l'intrusió de la medicina y de les ciències exactes en lo que es de policia judicial. L'art, donchs, del detective modern es ben diferent ja de lo que fou en els temps aquells del passaport que permeteren dictar al poeta Josef Sou-lary les seves senyes així:

Mida: alta. Edat: quaranta anys.

Natural: de Lyó. Cara: ovalada.

Cabell y barba: grisencs.

Front: alt. Color: pàlit.

Ulls: blau grisos. Boca: de gest rialler.

Nas: original. Barbeta: tonsa.

Senya particular: bon cor.

Classe de crim: poeta.

NARCÍS OLLER.

GROPADA D'ISTIU

De part de mar ve una gropada.

*L'horitzó, clà al mitg-dia, per llevant
ha enarborat ses cortines de broma
y el vent bufa ab dalit; els arbres tendres
s'estremeixen frisant, anyoradissos
d'aquella aigua estimada que ls rabeja
y en la platja escumejen les onades
ab creixenta remor; van despullades
de son blau cobricel y en son llom porten
reflexes moradenchs que fan feresa.
Corren cap a sa fi y aconseguintse
s'escapsen y desfàn sa cabellera
fatidica; abrassades, corren, corren,
s'alsen tot d'un plegat y cargolantse
en un darrer esforç, tot just s'ageuen
pantejant a la sorra, ses germanes
ja han arribat també y's precipiten
y's confonen y lluyten y alli moren*

*Agombolantse y devorant l'espai
de la negror de l'horitzó s'avensen
grosses montanyes y ja sols se reuen
retalls de cel, finestres a la gloria,
ben prest barrades per tupida fosca.
Tot de cop, esqueixantse la negrura,
hi sorgeix, com l'esclat de la mirada
d'un déu irat, una claror vivissima
y per l'immensitat retruny potenta
sa veu vibranta.*

*Enllà la mar s'aclofa
sota'l flagell gegant que ses espatlles
colpeja furient; devassalls d'aigua
precipiten llur massa en intrincada
confusió y de ferèstega armonia
s'extén arreu monòtona canturia,
y la terra ardorosa y sedejanta
reb la brutal carícia voluptuosa
y abandona son cos, de complascenta
aymada, al delirant bes de la pluja.*

*El trò segueix psalmodiant fondaries
immenses, de tons foscos, apagantse
poch a poch y perdentse en el misteri.
De part de mar ja llú una cinta blava
y com fugintne apressarats el núvols*

corren cap a ponent, orlats de flames.

*Ja no plou; solsament de dalt dels arbres
goteja; els raigs del sol darrers s'extenen
per tot arreu y arrenquen mil reflexes
de metall fos; ja molt llunyanes s'ouen
fondes remors botant en mitg dels núvols.
Canta un aucell; la mar somriu joiosa
habillada de blau, son bell ropatge
festonejant; el vent sols l'amanyaga.*

El cel s'ha asserenat.

JOSEPH M.ª BALLESTER

Comentaris marginals

A Madrid, la jove generació literaria treballa ab força renovadora. Allunya les mirades del seu misèrrim segle XIX, abraça filialment l'imponderable tresor dels clàssichs de Castella, participa del llegat universal dels simbolistes y dels parnassians francesos, saboreja'l vi daurat del neo-panteisme itàlich, acull oberament la pura claretat dels sols helènichs y's desenrotlla, tan influida com influent, dintre de les modernes orientacions estètiques. Per un miracle del temps y de la voluntat, l'acer ha esdevingut marbre modulable. Apareix Don Quixot ab l'ànima resurrecta; y are fa les seves andanzas per les terres hispàniques sense escuder ni Rocinante, al costat del Comte l'Arnau, renovat com ell, Cavallers de l'Abella y de la Espiga, -sembrant pròdigament llevar d'humanitats y de bellesa...

A la brillant plèiade de mots prestigiosos que'ns ofereixen cada dia la fruita rica de la seva labor, —Machado, Insúa, Répide, Villaespesa, Díez-Canedo, Francés, Valle Inclán, etc., etc., —podem afegirhi el prestigi d'un altre nom, Tomàs Morales, poeta que ha aparegut ab el

seu llibre «Poemas del Amor, de la Gloria y del mar». Estich sols lligat a Tomas Morales,—tal com ab el refinadíssim Diez-Canedo,—per aqueixa admirable amistat esperitual que Emerson estima; som amichs en el silenci, això es, en la freqüent comunió de sentiments y de visions, amichs que'ns hem parlat de lluny, però que may ens n'hem vist ab ulls mortals. Es així com puch referirme sols a l'obra. Y es així com per l'obra'm represento l'home.

Tomàs Morales té ànima argonauta y ànima d'argonauta. Ell ama'ls ports que tenen el mar per patria. Son ànima es d'argonauta perque devant de la immensitat no sent el vèrtich; son ànima es argonauta perque fins en la quietut d'una cambra d'estudi, a una ciutat interior, navega.

«Poemas del Amor, de la Gloria y del Mar» senyalen tres grans moments en la vida del poeta: la infantesa, la adolescència y la joventut. Els *poemes del Amor* tenen frescors y candorositats, rimmes fàcils, rialles infantines y jocs *travestis*, y de tant en tant, amables ecos de cançons llunyanes que toquen al recòndit fons de Becquer y de Heine que tots hem alimentat en els nostres primers anys y que may desapareix en totalitat de la nostra obra subjectiva. Els *poemes de la Gloria* apareixen després d'una evolució. L'infant abandona uns jocs pera comensarne uns altres. Ja veu més enllà, ja's *formalisa* del tot. Avans s'havia formalisat sovint, però infantinament, en els seus amors precursors. Ara l'sentimentalisme domèstich y *aldeano* cedeix a la *hidalguia* urbana y caballeresca, com mes tard la *hidalguia*, mirant encare més enllà, ha de cedir a l'emoció d'alta lírica.—Y els seus amors son amors d'ensomni a través dels segles que han passat y d'ideal a través del segle que camina... Discreteig, galania, serenades, esguards de madrigal, guspíres

d'espasa, fragancia de blanques peluques empolvades, Góngora, Verlaine...

*Les sanglots longs
des violons...*

y

A batallas d'amor, campo de pluma...

Y entrem ja a la tercera part del llibre, hont se defineix robustament la personalitat de Tomàs Morales. El mar sempre ha sigut per ell

como un viejo camarada de infancia

però may fins ara l'havia sentit viurer y bramular ab plenitut a dintre seu. Y al adonarsen se trova en plena juvenesa. Per l'encant màgich del inmens element generador de forsa y de bellesa, les seves visions esdevenen d'una plasticitat admirable, el seu vers se fa diàfan, vital y evocador, la seva lírica anterior palideja. Es l'amor al mar qui fa crear les obres perfectes. Venus nasqué de l'escuma de les ones; Friné apareixent nua entre les aigües del mar d'Eleusi, donà a les multituds atònites l'emoció més grant del ritme y de la línia que s'hagi donat en tots els segles. La major intensitat en el menor esforç: això es, la serenitat. Y en els *Poemes del Mar* hi ha una gran intensitat en un petit esforç; aquet es l'elogi que, resumint, deu fer-se al jove poeta. Els seus *Trophées* o *Medailles* marines, porten lligats d'una manera íntima la paraula justament suggeridora y el caliu interior que anima les imatges; els alexandrins, llevades algunes petites imperfeccions que per molts passaràn inapercebudes, son cizellats sense fredor ni rigidesa, tenen bellesa en la forma y calor de pira en la seva estructura interna; estats d'ànima y d'ambient, del mar y de les coses y els homes del mar, son resols ab una simplicitat encantadora... Ab tot, no pot dirse que l'obra sia definitiva. Vindran altres obres del poeta y ab l'estudi, els viatges y el natural desenrotllament de les visions, la seva personalitat se farà incon-

fundible com ho es ja avuy la de Diez-Canedo, despres de la publicació de *La Visita del Sot y Del Cercado ajeno*.

Nou poeta de la jove Castella: *salus*. Rebeu l'abràs d'un enamorat del mar, d'un humil poeta de la jove Catalunya.

P. PRAT GABALLI

DEDICATORIES

A LA SERENOR DELS TEUS ULLS, AMIGA

Serenament blaus son els teus ulls, amiga. Igual dos safirs en joyell d'argent; igual dos caps-blaus entre esblaimat roserar.

Amiga, jo no sé que hi ha en la serenor dolsament blava dels teus ulls que'm captiva... jo no sé que hi ha que fins me priva de besarlos en la temensa de ferla estremir aquesta serenor tan gran...

Els teus ulls son dolsos, serenament dolsos, amiga.

Encara recordo aquell jorn en que, fer una joganera traidoria, volgueres esguardarme iradament...

Encara recordo el somris que florí en tos llavis al véuret impotent per la infidelitat dels teus ulls dolsos sempre, amiga...

Igual que en la calma del mar naix l'Astre diurnal entre esclats ignis, en la serenor de tos ulls poncella'l teu esguart entre onades d'ardencia que encén els cors en amorosa brimarada.

Jo no sé de ningú qui, après d'enmigrallarse en els teus ulls, no senti un gran desitg d'estimar.

Per la serenor dels teus ulls floreix la gracia del miracle fins en els cors més indiferents...

Ella goreix, també, les amoroses amargors; talment el mariner s'oblida

del mar en temporal; al véurel adormit en la immobilitat del encantament.

A mi'm plau mirarla fit a fit la serenor dels teus ulls!

Jo amo pérdrer amorosament entre l'ardencia del teu esguart, amiga!

Y tu, qui ets pródiga y sabidora de mon anhel, llargament m'esguardes y, ab l'enardiment que'l bes de ton esguart infondeix a mon cor, me sento vencedor en tota amorosa lluita.

A UN LLASSET ROSA

Dessota una aristocràtica brusa femení, capritxosament rexada, t'he vist, llasset rosa.

Dessota una aristocràtica brusa rexada y envolt entre la subtil vaporositat aromada que effuviava'l pit de la gentilíssima madamisela.

Les mans, al ferte de vera cinta *libertis*, teixida ab fulles de rosa, t'encomanaren llur esblaimada finor.

Elles mateixes te col·locaren en el minúscul escot nevat y en ell passes la vida, etern infant adormit en l'ardent bressoleig d'un pit de verge.

¡Qui fos de tu, llasset! Qui, com tu, pogués fer vida vora'l cor de ta gentil madamisela!

Perque—n'estich segur—ell te deu explicar la intimitat dels seus secrets. Ell te deu dir l'ardencia de les paraules amants, nascudes en la capvespral quietut, vora'l brollador del jardí, potser...

La verge, qual pit te bressola, deu estimar perdudament; no se perque ho he pensat al véuret a tu, llasset rosa.

Y he pensat, també, que'l jovincel que estima deu esser perdudament romàntich. poeta, potser; tal volta t'ha cantat en la sobtlesa de qualche sonet pentassíl·lab y tu, agraït, sovint deus intercedir per ell en les amoroses renyines...

Oh, com t'ha d'esser agradosa la pressó ab que't tanca la rexa, aristocràtica ment capritxosa, de la brusa femenina, muralla pera que'm revelis tots aquets secrets!...

Llasset rosa, minúscul llasset rosa, co n deus odiar irreconciliablement, avernamentalment la llivertat!

JOAN DRAPER.

EL SOMNIADOR

*El jove somniador camina ab placidesa,
camina lentament y surt a fòra vila,
el jove somniador s'esplaya en la Bellesa
del crepuscle emporprat en la quietut tranqüila.*

*Pel camí de la font hi trova les doncelles
voltades de fadrins, parlant afablement,
mirant al somniador se'n riuen ells y elles,
potsé l creuen malalt, potsé l creuen dement.*

No sab parlar com ells ni sab fer riallades.

—Ay, mare, qui ho diria, tan jove y sembla vell.

—Camina poch a poch.

—Va sol.

—May va a ballades.

—A cops llegeix un llibre.

—A cops besa un clavell.

*Passant sempre incompres, el pobre visionari
camina lentament y sempre en solitut
els vells el creuhen sabi, les dones en desvari,
les noyes un malalt, els joves un perdut.*

*Ningú sab que aquell jove que avensa ab placidesa,
sigui un poeta incògnit en plena joventut,
que canta interiorment el riure y la Bellesa
y el goig intens de viure que may ha conegut.*

EMILI SALETA Y LLORENS.

PRINCIPAL

Bon comensament de temporada.

Els picarols rondalla de la Alsacia, en tres actes, d'Eckman Chatrian, traducció catalana de Salvador Vilaregut, ha estat representada perfectament per la empresa y actors d'aquest teatre

Les tres decoracions noves dels senyors Brunet y Pous, sobretot la primera, ens agradaren forsa y contribuïren molt a donar a l'obra aquell característich ambient de que està impregnada.

El primer acte de *Els picarols* es una delícia. Desde que s'aixeca'l teló ni un moment decau l'interés y la fruïció artística del espectador que se sent prèis y endut per aquell diàlech perfecte; per aquella mà de mestre que's revela en la presentació dels personatges y sobretot per la trassa esquisida ab que es feta la exposició del drama. El final d'aquest acte, just, sobri y d'un gran efecte escènich, feu esclatar als espectadors en entusiastes aplaudiments.

El segon acte segueix pel bon camí. Els personatges van dibuixantse y arrodonintse, creix l'interés del espectador pel conflicte plantejat y certes escenes com el diàlech entre els dos promesos, com la del remordiment del *bourg mestre* y com la final, alegre, lluminosa, son escoltades ab profunda atenció, fruïdes ab reculliment y celebrades, tal com se mereixen, pels espectadors de bona voluntat.

El tercer acte de *Els picarols*, es sens dubte, el que més impresiona de l'obra. El somni del *bourg-mestre*, fereix l'imaginació ab tanta potencia que ja no s'oblida may més. Y aquí el final de l'obra, de tràgica grandesa, es altament moral y's grava al cor y, a la intel·ligència de manera inesborrable.

Totes aquestes bel·leses, només ara apuntades al córrer de la ploma, trobaren afectuo-

sos col·laboradors en els artistes del teatre Principal. Tant el senyor Gimenez com la senyora Morera y la senyoreta Xirgu, representaren els seus papers a la perfecció. Y els senyors Guitart, Santpere, Codina, etc, en res desmereixeren del bon conjunt de l'obra.

La traducció de *Els picarols* acredita una vegada més el gran amor y el bon acert ab que en Salvador Vilaregut procura portar a l'escena catalana totes aquelles produccions que s'ho mereixen.

Després de *Els picarols*, s'hi estronà *Dia de pluja*, de L. Forest, comedieta sense pretensions y que compleix molt bé ab el seu objecte: distreure una estona al públich sense conseqüències.

ROMEA

Dimecres degué tenir lloch la inauguració d'aquest teatre ab la representació de *Lo dir de la gent* y l'estrena de la comedia de'n Burgas *La carretera nova*.

No podem parlarne avuy ja que, sent dijous festa y havent de sortir el periòdich fora del dia usual, ens manca temps per ferho.

En el nombre vinent ja'n direm alguna cosa.

Agrupacions y Societats

Totes les societats que desitgin que's fassi menció de les representacions teatrals que en elles se donguin, poden remetre, abans del dia de la festa, invitació y programa a la vegada, ab la seguretat de que assistirem a les festes que's celebrin

Germanor.—Varem prometre que parlaríem extensament de *Papà ministre* obra den Rovetta, traduïda per l'excelent literat D.

Narcís Oller, y publicada per De Tots Colors y ho anem a fer ab gust y sinceritat: aquella sinceritat de que ab rahó fem gala, no cercant *materialisme*, *alabant* ni respallant inicua-ment, als qui per sos dots no'n son merei-xedors.

En l'obra esmentada, en conjunt s'hi notà una histèrica representació, degut a la falta d'ensaig y inseguretat dels actors: sobre tot al darrer acte: pero en cambi cal remarcar que'l públich, públich de sala y arcova no va capir l'assumpte, prenent a broma part del primer acte, degut també a la desafortunada interpretació que hi donà el senyor Fontiguell, jove que es incapacitat per fer obres series, y en cambi es un excelent aficionat per la part festiva; aquell personatge no es, ni ha sigut may, el que ell va fer ab tanta desgavallera, sobretot, al primer acte, darrera escena. El jove Carre-res, ja'ns agradà més que la darrera vegada, notantse'l forsa voluntat y que tenia estudiat el paper. El senyor Senties, fora de tò no comprenent el darrer acte: aquella altivesa no ha d'existir, y el tò imperiós tampoch; la re-conveniència ha d'esser afectuositat y no ab el llenguatge altament dominant. Cal senyor Senties, que, abans de sortir en escena, se fassi càrrech del personatge, oblidis de que fa comedia. El senyor Monrás bé al primer acte, y a remolch del consuela al tercer, defecte que deixà moltes relacions inharmoniques y im-percibibles, però, ab tot, cal marcar que no deslluhi gens el conjunt, per culpa seva.

Cal esmentar al senyor Yebra, qui se portà d'una manera acabada, detallant y donant brillant plasticitat en els moments més enlayrats de l'obra. fou l'únic que sapigue per ahont navegava. Y prova d'això, els aplausos finals sagellaren el premi de son treball artístich: en cambi no'm va plaure en certes ocasions la seva direcció, ja que al darrer acte hi hagué indecisions en les entrades y sortides dels personatges. La senyoreta Senties, jova que si estudià serà bona actriu, sabia bé el paper, però al darrer acte, s'hi notà debilitat y feble-sa, ja que'l plor ni li escaygué ni'l detallà com calia: diu bé y jo crech que sent, més no ex-presa verament: cal que s'hi fixi una mica. Els aplausos no escasejaren y el públich (pú-blich ingrat en moltes ocasions) sortí satisfet.

Esbart artístich.—En preparació, la xamosa obra en tres actes *El cor del poble*.

En parlarem a son degut temps, havent ja sigut invitats ab anticipació. Mercés.

Sanch nova.—Pel benefici dels presos na-cionalistes hi hagué una vetllada sumament artistica recitantse poesies, pels senyors Bou, Esplugues, Vinyes, y corrent la part musical a càrrech dels senyors Talens y Segana.

L'amistat.—S'hi representaren diumenge passat les obretes *Mala nit* y *La butifarra de la llibertat* desempenyades ab acert per la se-nyora Guillot, y els senyors Rogé, Sala, E. Orduña, Lerdà, Garcia, Valero y Romeu. L'

obra den Zorrilla castellana, nomenada el *Godo del puñal* o una cosa per l'estil anà molt deficiente.

Centre obrer Calassanci.—Com les olives, xamosa producció del teatre catòlich modern, y original del jove Pere Boquet, bon aficionat y de qui ja he parlat diferents vegades dei-xantme bon recort en l'interpretació de *Com les olives*... hem de dir que escrigué l'obra abocantli sentiment ver, y dibuixanli escenes d'un relleu hermós com la darrera del drama. Veritat que també hi han fragments escrits ab vulgar prosa, però un nota a n'el autor facul-tats que mellorades ab costant estudi farien d'ell un escriptor notable; jo aprecio a n'en Boquet y li parlo d'amich.

En quan a l'interpretació ab franquesa haig de manifestar, que'l conjunt era hermós, y gens deficient, notantshi experta direcció y gust escènich, cosa que convindria en molts dels nostres centres particulars. Tant els se-nyors Salom, Morera, Gamez, Puigfel com els senyors Gimenez, Lleonart y Peral feren meritis perque la gent sortis satisfeta y gojosa, cosa que lograren, y que diu molt en llur favor.

¡Avant joves entusiasmistes!

Foment de Sant Antoni.—L'agrupació In-terna donà a n'aquest hermós local la primera funció teatral ab un plé a vessar.

Les obres escullides foren *La Resclosa* y *El carro del vi*. Hem de fer constar que molts dels joves que representaven les obres trepit-javen l'escena per primera vegada, lo que no cal dir, els entrebanchs que ab les mateixes hi hauria: el segon acte anà una mica bé, però, en conjunt, tingué molt que desitjar per l'in-seguretat de colocalse'ls personatges y les in-decisions incorrectes en formar els quadros finals. La direcció poch segura. Recomanem a n'aquets joves, que estudihi si volen fer quelcom, y que comensin ab obres més sen-silles, donchs sempre'n sortiran més ayrosos.

No citem noms per no ferir delicadesses: y sàben bé els joves de «L'Agrupació Intima», que no'ls volem enganyar ab gallarets falsos. De Tots Colors fuig de les lloanses inmeres-cudes, y encare que les veritats couhen mol-tes vegades, no volem crear tontos en lloch de intellectuals.

GRACIA.—Teatre Modern.—El diumenge passat se posà en escena el drama den Fre-derich Soler *El contramestre* baix la direcció del senyor Roig acompanyat de les senyore-tes Arasa y Varela y els senyors Palau, Calaf, Sanchez, Gené, Noria, Espinet y Fernandez; en conjunt havem de confessar que no sortí tant arrodonit com la funció del diumenge anterior, cosa que es molt de doidre, puig ab una mica més d'estudi, tenint en compte els elements que componen la companyia, la tasca pot sortir ben profitosa.

Després baix la direcció del senyor Gené representaren *Les orelles de D. Pau*, la senyora Varela y els senyores Gené, Noria y Sanchez feren riure de debó al públich.

—Centre Nacionalista Republicà.—*Bona gent* den Santiago Rusiñol fou l'obra representada en aquesta entitat per les senyores Roldan, Cervera, Roca, Esteve y Casases les quals sense fer cap cosa extraordinària, sortiren ben airoso de sos papers; en cambi els senyors Nolla y Claramunt hi estigueren superiors, no menys el senyor Bertran, els senyors Xuclà, Cullerell y Adrià ho feren molt bé y els senyors Rojas, Tort y Graells no van desmereixer, per res dels altres. En conjunt va resultar bastant bé, y el públich ab sos nutrits aplaudiments demostrà quedar satisfet, fent corre la cortina diferents vegades.

—Ateneu Català.—Devant de nombrosa y distingida concurrència s'hi representaren el diumenge passat el monòlech *El sarau de Llotja*, *La mà de mico* y *Cura de moro*. En la primera d'aquestes obres feu les delícies del públich l'aplaudidíssim aficionat Cirera, En *La mà de mico* hi estigueren admirables la senyoreta Durán y els Srs. Boquet, Vidal, Claveras y Clariana. El segon dels susdits senyors feu una verdadera creació del paper de «Morris» essent justament ovacionat. Per aquesta obra s'estrenà una hermostissima decoració deguda al pinzell del escenògraf J. Rocarol, a qui felicitem de cor. La misse en escena admirable. La pessa divertí forsa.

Per causes sorgides a darrera hora no pogué tenir lloch l'estrena de l'obra den J. Duró y Gili *Mar endins* essent aplassada pera'l dia 27.

—Casino Artesà.—El dia 20 posaren en escena *La clau de casa* baix la direcció del senyor Puig, les senyores Lorán, Darnís y Srta. Amat, se portaren molt bé y els senyors Puig, Devenat, Garrigó, Rosell, Porta y Guilerà hi estigueren molt ajustats, fentse mereixedors dels aplausos que la nombrosa concurrència els hi tributà.

Deis nostres Corresponsals

BADALONA.—Ab un plé complert tingué lloch la representació del drama de'n Rusiñol *El mistich* per la companyia Soler-Goula, siguent també correfiada al jove actor de nostra ciutat en Joseph Terradas la part del protagonista.

Es digne de elogi el senyor Terradas per la serenitat que tingué al representar *Terra baixa* y *El mistich* ab l'esmentada companyia, sens haver tingut ni un ensaig, confiantse tant sols al concienzut estudi que té fet d'aquestes obres y haverles ja representat junt ab els seus companys.

De la execució de l'obra tant sols direm que en conjunt anà molt millor que la *Terra baixa*, sobressortint la senyora Clemente, y el senyor Soler. Les senyores Muntal y Tressols encarregades de la «Francisca» y «Marta» respectivament no'ns convenceren, sobretot, la última, que en el darrer acte no's podia aprofitar.

Ha sigut contractada per donar una representació de l'obra d'en Rusiñol *L'hereu escampa* el diumenge dia 27, en el Prat del Llobregat, la companyia Joseph Terradas-Joaquim Casas de nostra ciutat ab la cooperació de la eminent actriu senyora Adelina Sala.

VICH.—Teatre Principal.—Diumenge passat tinguérem la visita d'una companyia còmicodramàtica dirigida pel eminent primer actor E. Miquel Regas y de la que'n formaven part les senyores Alegret, Morera y Molgosa y els senyors Sirvent, Vehil, Cazorla (J.), Sales, Cazorla y Sinca. Donaren dues representacions; tarde y vespre. Les obres escullides foren *La fortuna boja* y *En Joan dels miracles*, *Els poruchs* y *Cap y cua*. Tots els actors estigueren acertsats en llurs treballs destacantshi, per sobre de tots, un ben arrodonit conjunt. Degut a la falta de propaganda per ayals funcions, ja que fins a ultims dies de la setmana no comparegueren al públich els cartells anunciadors, la concurrència era molt poch nombrosa, la que, no obstant, se cuydà de premiar als actors, ab forts picaments de mans, al final de cada acte, obligantlos a sortir per rebre els aplausos.

REUS.—Centre de Lectura.—Alguns aficionats d'aquesta ciutat, desitjotsos de donar a conèixer al públich reussench les celebrades obres, aplaudides per tot arreu, *El Drach*, *La mà de mico* y *La festa dels aucells* han organitzat una funció, que se celebrarà en el Teatre d'aquesta Societat demà, diumenge, a les deu de la nit.

Tenim bones noves dels ensatjos. Hi assistirem y en donarem compte a nostres llegidors.

MANRESA.—El diumenge passat feu l'inaugural de la temporada de tardor al nostre Teatre conservatori la companyia Peypoch.

A la tarda ens feu *La filla del mar* y *La reyna del cor* y al vespre *La malalta fingida* y *El casament per forsa*; especialment aquestes darreres, meresqueren l'alabansa del nostre públich conscient—qu'es poch,—ab motiu d'esser estrenes a Manresa.

La companyia debutà bé y esperem per les obres qu'anucia, sessions d'art veritat, que prou mancats n'estem.

Mercés a n'en Peypoch per l'explendidesa de presentació y mercés a la Baró, Capdevila y demés, pel interès que demostraren.

CALAF.—Centre Catòlic. — El dia de la festa major la Companyia del «Centre Moral» d'Igualada posà en escena en el teatre de aquesta Societat el drama en tres actes *Pecada d'escorpi*, original del senyor Gomis. Cal felicitar a totes les parts de la secció dramàtica de l'esmentada Societat igualadina, que ab son treball saberen augmentar el bon concepte que'ls calafins havien ja format en altres ocasions de la mateixa. Bona prova'n foren els repetits y entusiastes aplaudiments ab que fou rebuda la seva tasca.

SANT SADURNÍ DE NOYA.—El dia 6 del corrent tingué lloch l'inauguració del nou edifici «Ateneu de la Fraternitat» ab una representació teatral per la companyia d'aficionats d'aquesta vila.

Tenim de comensar aplaudint el bon acert que tingueren dits senyors, ja que's tractava de l'inauguració d'un nou teatre, d'honrar la memoria d'un dels fundadors del Teatre Català, escullint com a obra d'estrena la d'en Frederich Soler (Pitarra), *Lo Pubill*, y com a fi de festa una de les obres del teatre modern y aquesta sigui la d'en Rusiñol *L'alegria que passa*.

L'execució de dites obres anà admirablement, tant per part de les senyores Arasa, Sarbosa y Forjas, com dels senyors Jansà, Font, Codina, Valldeperas, Vila, Soïà, Fàbregas, Garriga y Tubella.

Les decoracions foren pintades pel jove escenògraf en Ricart Llonch, que'n tragué un gran partit, especialment del teló de boca, que li valgué moltes felicitacions, y no pot mancarhi la nostra que li enviem desde aquestes planes.

Perque'ls nostres llegidors se fassin càrrech de la grandaria de la sala, dirém que hi caben 1.500 persones.

ARENYS DE MAR.—La Companyia Pubill-Cosmo, que tant d'èxit vé obtenint en aquesta vila, posà en escena el dijous prop-passat l'hermosa comedia dramàtica d'en Rusiñol, *La bona gent*, posada en escena per lo senyor Pubill y secundantlo en el desempenyo els senyores Castro y Vendrell, les senyoretes Roca y Serrano y els senyors Cosmo, Puigventós, Alóm, Serrano, Ripoll, Ribé y Pelegrí, gnanyant nutrits aplausos per la justesa ab que la representaren.

Dissapte s'estrenà en nostra vila per dita Companyia el drama d'en Joseph Got Anguera, *La bogeria*, desempenyat per la senyora Vendrell y senyoreta Serrano y senyors Pubill, Cosmo, Puigventós, Serrano, Ripoll, Ribé, Alóm, Serrano y Pelegrí. El gros públich aplaudí sorollosament a tots els actors, principalment a n'els senyors Pubill y Cosmo y senyora Vendrell y senyoreta Serrano en los respectius papers de «D. Vicens», «Fernando», «Madrona» y «Carmeta».

Per final posà en escena la pessa *La capseta dels petons*, representada pels principals actors, que també foren aplaudits.

Diumenge, després d'un drama castellà (en la primera secció de la tarde) dita Companyia representà (en la segona secció), per segona y última vegada, *La mà de m'co*, prenenthi part els principals actors de la Companyia. Després s'estrenà el monòlech dramàtic, en vers, d'en Ignaci Trullàs, *L'emigrant*, recitat pel senyor Pubill. Y per últim se representà el quadret de costums marinescas d'en Apeles Mestres, *Sirena*, dirigit pel senyor Cosmo, ajudantlo en el desempenyo les principals parts de la Companyia. No cal dir que en totes aquestes representacions hi assistí nombrosa concorrencia que aplaudí a n'els actors. El senyor Pubill va estar molt bé en la recitació del monòlech. Poques vegades hem pogut fruhir d'una Companyia tan perfecta.

Van ab aquest nombre, (REPARTIM als nostres lectors y CORRESPONEN als nostres subscriptors) 16 y 8 pàgines respectivament (plechs VII) de les obres

Els pobres menestrals

y

L'Assumpció de Hannele Mattern.

S ha publicat el cartell del «Teatre Romea». Com de costum, anuncia els títols de les obres que's representaran en la pròxima temporada. Aquestes obres son dels principals autors catalans

Les baixes que's notaren al finar la temporada passada en la companyia del Romea han sigut omplertes de la millor manera possible, ab actors tant aplaudits com els senyors Torelló, Aymerich, Vives, Santacana, y les senyoretes Pérez Cabrero, Darroqui y altres que no recordem per no tenir a mans el cartell anunciador.

ELS PICAROLS

En els Jochs Florals que se celebraren diumenge a Canet de Mar obtingué la Flor Natural, nostre amic y col·laborador En Joseph Granger y Paris per la seva poesia «A lloansa de la Fe y de l'Amor» L. *Ex Libro Exodi*.

La comissió municipal d'Atracció de Forasters ha acordat proposar al Ajuntament publicar un cartell de propaganda de Barcelona, especialment com a estació d'hivern.

El cartell serà'l que obtingui el premi en un concurs que s'ha obert.

Pera facilitar al coneixement del concurs y la concorrencia d'artistes nacionals y extrangers, se publicaran les Bases en tots els periòdichs oficials.

ELS PICAROLS

Hem rebut el primer nombre de «Teatralia», la nova revista dirigida per el conegut crítich Rafel Marquina.

Publica molt hermosos treballs de Ignasi Iglesias, Marquina (E. y R.), Raimond Casellas, Salvador Vilaregut, Adrià Gual y Carles Rahola.

Acompanya el nombre una informació teatral estrangera y nacional.

La presentació denota bon gust y sobrietat.

Donem l'enhorabona al nou company, desitjantli molts anys de vida.

La Empresa del Gran Teatre del Liceu ha contractat les decoracions lluminoses de M. Frey pera la pròxima temporada, apli-

cantles a la «Dannazione di Faust», que ab aquesta innovació alcançarà, sens dupte, nous prestigis.

Ben segur que aquesta novetat plaurà al públich barceloní, donat l'èxit que les decoracions lluminoses han obtingut arreu, sobretot als grans teatres de Monte Carlo, Berlin, Lisboa, Marsella, Amsterdam, Londres y altres.

ELS PICAROLS

Atentament invitats varem assistir al festival que'l diumenge prop-passat donà en el Palau de Belles Arts «L'Esbart Català de Dansaires». Nosaltres no entenem en danses, no entenem el compàs, les passes, la part mecànica del ball, però si sentim la bellesa de la dansa y'n veyem la trascendencia.

El Festival del diumenge, va resultar hermós y interessant, per lo típic y lo patriòtic y fou una mostra més del acert ab que estudia y treballa l'original «Esbart» dirigit per el Sr. Rafel Tudó.

BIBLIOTECA DE TOTS COLORS

Proximamet apareixerà el SEGON VOLUM de

ELS MESTRES CONTISTES.

CORRESPONDENCIA

G. P.: Vostè revela alguna condició per la literatura, però li cal practicarshi un xich més. A. C.: El seu article no'ns agrada prou. J. B. Mercès. Anirà el seu treball. M. T. E.: J. C. O.: L. E. J.: M. U.: V. M. N.: F. I. R.: Agraïm molt la seva bona voluntat, però resulta impubliable lo que envien.

No's tornen els originals.

Imp. DE TOTS COLORS

Obres publicades per la casa Editorial BARTOMEU BAXARIAS
Passatge de Mercader, 10. — BARCELONA

OBRA NACIONAL

DICCIONARI CATALÀ

Conté el llenguatge complet de
 Catalunya, Mallorca, Valencia,
 Rosselló y Sardenya, Clàssich
 y modern

Forma **tres grans volums** al preu
 de **72 pessetes**, ricament enquadernats
 ab tapes de elegant dibuix ab tela
 y llom de pell.

Pot adquirirse completa desseguida,
 pagantla a plassos de
5 pessetes mensuals

Dietari de la Guerra a Cervera

Des del any 1462 al 1465

PER

Francesch Carreras y Candi

Aquesta interessant obra que forma un volum
 de 224 planes, se ven al preu de **4 ptes.**

POMPEU CREHUET

Obres Dramàtiques

LA MORTA, un acte. . . 1 pesseta
BOCA D'INFERN, monòlech. . 50 céntims
CLAROR DE POSTA, un acte. 1 pesseta
COMEDIA D'AMOR, dos actes. 1 50 pessetes
LA GUINEU, pás de comedia. 1 pesseta
EL MESTRE, comedia lirica en tres actes,
 música d'Enrich Morera. 2 pessetes
L'ENCÍS DELS DIVUIT ANYS, un acte. 1 pt.

AUQUES DE CATALUNYA

**Personalitats de l'Historia
 Catalana**

Preu de cada auca 5 centims

MUSA CATALANA

Colecció de cançons populars armonisades pera cant y piano
 per els millors mestres (*Millet, Pedrell, Comella, Salcat, Novi (R.), Pujol,*
Fabre, Alfonso, García Robles, Orfila, Gibert, etc.)

Preu. 25 centims una

DE TOTS COLORS

REVISTA POPULAR ★ Surt
 cada divendres. Publica 16 pàgines
 de text y 24 de folletí.

Redacció y Administració: Passatge de Mercader, 10, interior.—BARCELONA
 Nombre sol: **quinze centims.** — Suscripcions: **dues pessetes trimestre**